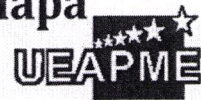

СДРУЖЕНИЕ **Национална занаятчийска камара**

Член на Европейския съюз на занаятчийските,
малките и средни предприятия

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТ

НАЦИОНАЛНАТА ЗАНЯЯТЧИЙСКА КАМАРА

СТАНОВИЩЕ

Относно: Конституционно дело № 2/2017 г., образувано по искане на Върховния административен съд на Република България за установяване дали е несъответствие на разпоредбата на чл. 40, ал. 1, т. 2 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО), в частта ѝ относно работещите по чл. 4, ал. 3, т. 1 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО) пенсионери, във връзка с тази на т. 6 на чл. 40, ал. 1 на ЗЗО, с разпоредбите на чл. 6, ал. 2, чл. 17 и чл. 60, ал. 1 от Конституцията на Република България в контекста и на чл. 1 от Допълнителния протокол на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

Уважаеми госпожи и господа Конституционни съдии,

Българската занаятчийска камара подкрепя виждането, че разпоредбата на чл. 40, ал. 1, т. 2 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО), в частта ѝ относно работещите по чл. 4, ал. 3, т. 1 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО) пенсионери, във връзка с тази на т. 6 на чл. 40, ал. 1 на ЗЗО, противоречи на разпоредбите на чл. 6, ал. 2, чл. 17 и чл. 60, ал. 1 от Конституцията на Република България в контекста и на чл. 1 от Допълнителния протокол на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, като споделя напълно изложените от Върховния административен съд аргументи в подкрепа на това становище.

В допълнение ще отбележим, че следва да се отдели специално внимание на обстоятелството, че пенсионерът независимо дали е работещ или не, чрез внасяните от него здравноосигурителни вноски през време на полагането от него на труд до достигането на осигурителния стаж, необходим за пенсионирането му, е допринесъл значително за устойчивостта и набирането на средства от здравноосигурителните фондове и е изпълнил нормативният максимум на ангажимента си към тези фондове. По този начин е постигнат, реализирал се е основният принцип за взаимност и солидарност на осигурителната система, в частност на здравноосигурителната такава. Именно това обстоятелство е отчетено от законодателя, като е възприел общия подход, намерил отражение в чл. 40, ал. 1, т. 4 от ЗЗО, че за пенсионерите от държавното обществено осигуряване или от професионален пенсионен

фонд вноските за здравно осигуряване са за сметка на държавния бюджет. На този факт именно според нас следва да се даде приоритет при решаването на въпроса за противоконституционалността на възприетото в ЗЗО законодателно решение във връзка с дължимостта на здравноосигурителни вноски от работещите пенсионери.

Формално погледнато реализирането на доход, различен от получаваната пенсия, е основание за начисляване и внасяне и на здравноосигурителни вноски, но не следва да не се държи сметка за обстоятелството, че за същото лице държавата на друго основание (чл. 40, ал. 1, т. 4 от ЗЗО) вече е внесла осигурителни вноски. Така за едно и също лице ще се внесат две здравноосигурителни вноски. Реалното, обаче, за сметка на втората вноска върху дохода като самоосигуряващо се лице, последното няма да получи някаква здравна услуга в повече спрямо неработещият пенсионер.

Трябва да се отчете и нещо друго, когато доходът е по-нисък от определения минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лице, то здравноосигурителната вноска се дължи не върху реалния доход, а именно върху този минимален праг. И този принцип е напълно резонен по отношение на непенсионерите, т.е. на лицата в трудоспособна възраст. Не може да не се отчете, обаче, че полагащите труд като самоосигуряващи се лица пенсионери в България по-скоро допълват получавания пенсионен доход с тази си дейност като самоосигуряващи лица, тъй като те все пак са в неработоспособна възраст, поради което често получаваните от тях доходи във връзка с тази дейност не достигат минималните прагове. Тогава те ще внасят много по-високи здравноосигурителни вноски, отколкото дължимите върху реално получения доход и често доближаващи се по размер на него, което безспорно нарушава социалния баланс и равенството им през закона и пред Конституцията.

Считаме, че възприемането на подхода работещите като самоосигуряващи се лица пенсионери да не дължат здравноосигурителни вноски върху получения от тях доход като самоосигуряващи се лица, няма да наруши по никакъв начин социалната сигурност на здравноосигурителната система. Противният подход, обаче, е в нарушение на основния ангажимент на държавата да осигури социално гражданите си, които са достигнали неработоспособна възраст и са изпълнили задълженията си към осигурителната система през периода на работоспособността си.

С уважение,

Мария Петрова

Представяващ по въпросите на трудовото и осигурителното право

Националната занаятчийска камара като колективен член на

Съюза за стопанска инициатива